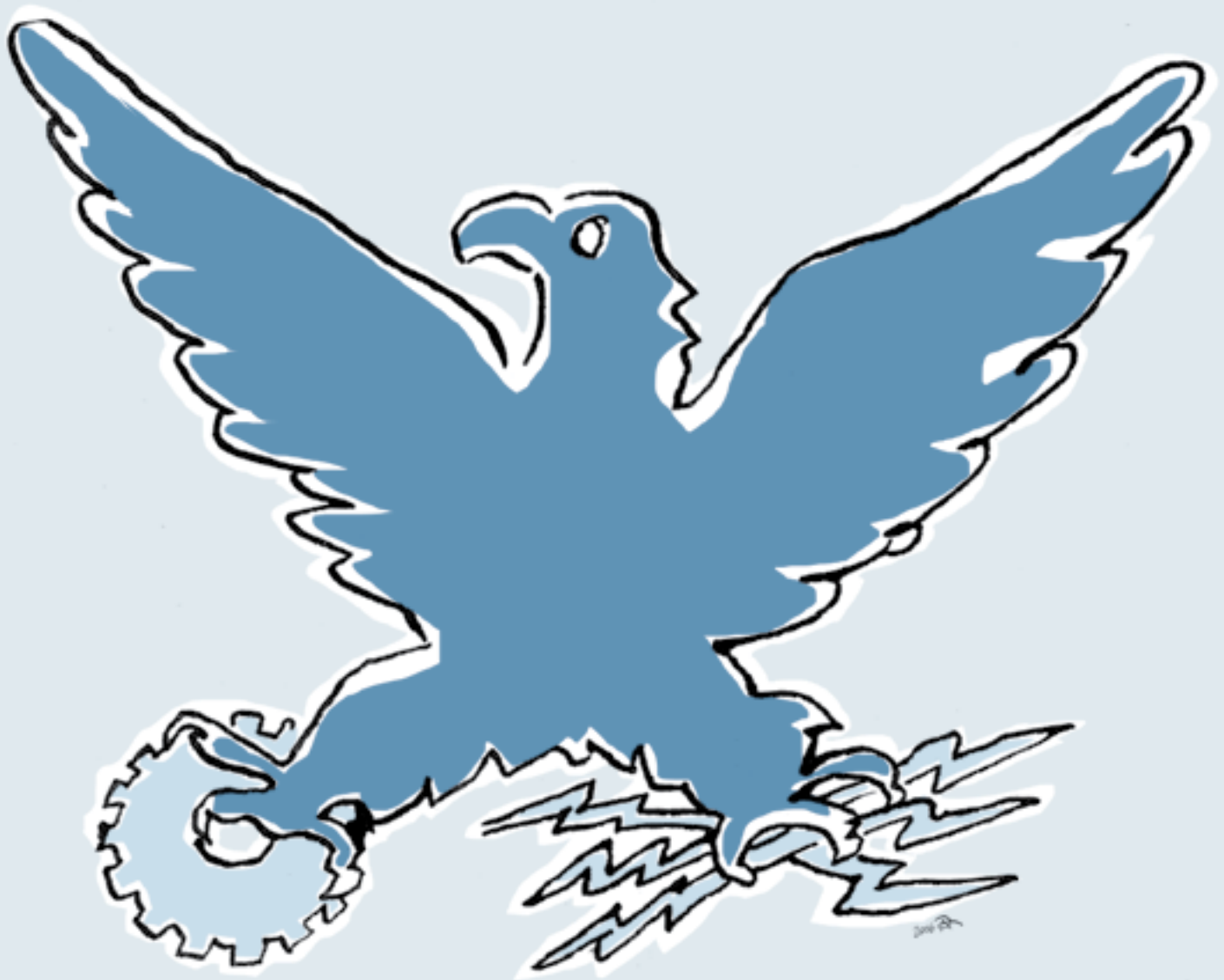

NEW DEAL

3/1 SZÓKÁRTYÁK

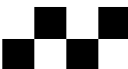

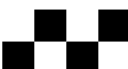

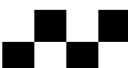

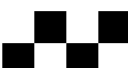

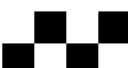

— **ó** — — — —

— — **ó** — — —

— — — — — **é** —

— — — — — **y**

3/2a JÁTÉKPÉNZEK ÉS RÉSZVÉNYEK

 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000
 Ezer DOLLÁR 1000 	 ÖtezerDOLLÁR 5000

3/3 TŐZSDEI HÍREK

INFORMÁCIÓK A TŐZSDEJÁTÉKHOZ

1. hír:

New Yorkban most érdemes a tőzsdére ellátogatni. Mindenki venni akar, az üzleti kilátások jók, a gépkocsi vásárlási kedv az egekbe szökött. A Ford-gyárnak újabb 500 ezer autóra van megrendelése, ez a hír lázba hozta a tőzsdei befektetőket.

2. hír:

Már a londoni tőzsdére is átterjedt a vásárlási láz, soha nem látott magasságokban járnak a hozamok, főleg az autógyárak részvényei iránt nagy a kereslet.

3.hír:

Amsterdamban elterjedt a hír, hogy a Ford-művek ott építi fel európai autógyárát, a tégla-részvények árai egyre magasabbak.

4. hír:

Már a tokiói tőzsde forgalma is megélné. Mindenki arra számít, hogy tovább nő az autók iránti kereslet.

5. hír

Ma, 1929. október 24-én váratlan események zajlottak a New York-i tőzsdén. Mintha összebeszéltek volna, egyszerre mindenki csak eladni akart, venni alig. Az árfolyamok zuhanni kezdtek. Néhány óra alatt a részvények értékük felére, vagy még kevesebbre estek vissza. Még nem látni, sikerül-e megállítani a folyamatot?

6. hír

Ma estére 13 millió részvény értéke a nullával lett egyenlő.

3/4 TÁVIRATOK

KÁRTYÁK A TŐZSDEJÁTÉKHOZ

**„A Brawn-művekben tűz ütött ki,
a termelés leállt,
csőd várható.”**

**„A Bread-malom dolgozói sztrájkba léptek
egy munkahelyi baleset miatt. A termelés
bizonytalan időre leállt.”**

3/5 A VÁLSÁG HATÁSAI

SZEMELVÉNYEK

1.

Az amerikai gazdasági helyzetet az 1930-as években tovább rontotta, hogy szárazság pusztított a középnyugati földművelő államokban. Az egykori gazdag termőföld a túlzott termesztés miatt kimerült, s amikor elmaradtak az esők, a termőföldből por lett, amit el-fújta a szél. A parasztok nem tudtak többé növényt termesztetni, csak nagyon olcsón tudták eladni a földjeiket, bútorukat, házukat. Éhezve, eladósodva, munkát keresve menekültek más vidékekre.

.....

2.

A munkanélküliség mindenkit sújtott, a segédmunkástól a mérnökig, a bányásztól az orvosig. Sokan azok közül, akik minden vagyonukat elveszítették, nem tudták megoldani problémájukat, öngyilkosságba menekültek.

.....

3.

A világgazdasági válság idején a munkanélküliek kevés állami támogatást kaptak. Sokan koldultak. Ínségkonyhákban egyházak, magánemberek osztottak ételt, átmeneti szállásokat hoztak létre a hajléktalanoknak.

.....

4.

Az esemény, amely felháborodásomat addig soha nem látott csúcsig fokozta, az az amerikai politika volt, amikor a válság éve alatt az élelmiszerkészleteket megsemmisítették, nehogy essenek az árak – s tették ezt akkor, amikor munkanélküliek milliói tengődtek nyomorban, az éhhalál peremén. Ennek ijesztő hatása volt, a fennálló rendbe vetett maradék hitüket is elvesztették az emberek.

Arthur Koestler: *„Nyílvessző a végtelenbe”* című műve alapján.

3/6 A VÁLSÁGOT KÍSÉRŐ JELENSÉGEK KÁRTYÁK

Növekvő munkanélküliség

Csődbe jutó vállalkozások

A hitelek befagyasztása

Eladhatatlan részvények

Eladhatatlan árukészlet

Magas osztalék

Bizalmatlanság a bankokban

A beruházások leállása

Elbocsátások

3/7 A FELLENDÜLÉS ÉS A VÁLSÁG JELENSÉGEI

EGYÉNI FELADATLAP

Idézd fel az 1920-as évek elejének gazdasági fellendülésével és a nagy gazdasági válsággal kapcsolatban tanultakat! A táblázat minden rovatában húzd alá *kékkel* azt a kifejezést, amely a fellendülés, és *pirossal* azt, amelyik a válság időszakának folyamatait jellemezte!

A gazdaság helyzete	A külkereskedelem	Az életszínvonal
Romlik	Visszaesik	Hanyatlik
Változatlan	Változatlan	Változatlan
Javul	Javul	Javul
Ugrásszerűen nő	Ugrásszerűen nő	Ugrásszerűen nő
A áruk iránti kereslet	Az áruk kínálata	A kereslet/kínálat viszonya
Csökken	Csökken	Áruhiány van
Változatlan	Változatlan	Látszólagos egyensúly van
Nő	Nő	Túltermelés van
A bankok helyzete	A munkanélküliség	Gazdasági várakozás
Csődközeli	Ijesztően magas	„kilátástalanság”
Bizonytalan	Változatlan	„holnap egy kicsit jobb lesz”
Kiegyensúlyozott	Kismértékű	„nagy nyereség várható”

3/8 ÖNÉRTÉKELŐ LAP

Értékelj saját órai munkádat! Írd fel a lapra az egyes feladatok megnevezése mellé, hogy hány pontra értékeled önmagad! Az adható pontszámot ne lépd túl!

FELADAT	MAXIMÁLIS PONT	SAJÁT PONT
ELSŐ ÓRA		
1. MENNYIRE TUPTAD SEGÍTENI A FARMER VÁSÁRLÁSI LEHETŐSÉGÉRE VONATKOZÓ KÉRDÉS MEGVÁLASZOLÁSÁT?	5	
2. MENNYIRE MERTÉL VÁSÁROLNI? BETARTOTTAD-E A JÁTÉK SZABÁLYAIT A TŐZSDEJÁTÉK ELSŐ RÉSZÉBEN?	10	
3. NYERESÉGRE TETTÉL SZERT 1929-RE?	5	
4. HÁNY ELHANGZOTT HÍR TARTALMÁRA EMLÉKSZEL?	4	
5. BETARTOTTAD-E A JÁTÉK SZABÁLYAIT A TŐZSDEJÁTÉK VÁLSÁGOT BEMUTATÓ RÉSZÉBEN?	10	
6. HA NEM MENTÉL CSŐDBE, ADJ MAGADNAK 3 PONTOT!	3	
MÁSODIK ÓRA		
7. A GAZDASÁGI FELEMELKEDÉS MEGÁLLAPÍTÁSAI KÖZÜL HÁNYAT HÚZTÁL ALÁ HELYESEN?	9	
8. A GAZDASÁGI VÁLSÁG MEGÁLLAPÍTÁSAI KÖZÜL HÁNYAT HÚZTÁL ALÁ HELYESEN?	9	
9. FIGYELMESEN KÉSZÍTETTED A HÁZI FELADATOT?	5	
10. MENNYIRE SEGÍTETTED AZ ÖTLETROHAMOT?	5	
11. MENNYIRE SEGÍTETTED A NEW DEAL FELADAT MEGOLDÁSÁT?	10	
12. JÓL SIKERÜLT A SORBARENDEZÉS?	9	
ÖSSZESEN	70	

AZ EGYÉNI TELJESÍTMÉNY ÉRTÉKELÉSE

Ha több mint 65 pontod van:

Gyönyörű eredmény! Biztos, hogy őszintén értékelted a munkádat?

Ha több mint 50 pontod van:

Gratulálunk! Jól dolgoztál. Természetesen csak akkor, ha reálisan értékelted a munkádat! Gondold, végig, hogyan tudnál legközelebb több pontot elérni!

Ha több mint 30 pontod van:

Kicsit ennél jobban kellene figyelned az órán, és munkáddal segíteni osztálytársaid munkáit! Biztos, hogy nem értékeled túl szigorúan magad?

Ha több mint 20 pontod van:

Következő órán javíthatsz! Szükségesnek látszik!

Ha kevesebb mint 20 pontod van:

Baj van! Neked kell eldöntened, hogy a hozzáállásodon kellene változtatnod, vagy az ön-értékeléseddel van a gond. Ha szükségét érzed, beszélj meg a szaktanároddal, ő hogyan látja munkádat!

3/9 SZAKÉRTŐI HÁTTÉRANYAGOK

A SZEREPJÁTÉKHOZ

INFORMÁCIÓK ÉS GONDOLATOK

a munkanélküliség leküzdéséért felelős szakértő számára

- A munkanélküliség 1929 elején 3,2%-os volt, év végére már 8%, majd 4 év alatt több mint megháromszorozódott, megközelítette a 30%-ot. 34 millió ember maradt jövedelem nélkül.
- Közmunkák segítségével mérsékeltek a munkanélküliséget: 77 ezer hidat, 122 ezer középületet, 1 km utat, repülőtereket, gátakat, parkokat, játszótereket építettek.
- A közmunkával nem nőtt az eladandó áruk mennyisége.
- Tennessee völgyének gátjait azért építették, hogy új munkahelyeket teremtsenek, de árvizek ellen, az elektromos áram fejlesztésére, öntözésre is használták. Tennessee jelszava, „elektromosság mindenkinek” a gazdasági válság elleni küzdelem szimbóluma lett.
- A kisebb infláció kevesebb gondot okoz, mint a nagyarányú munkanélküliség.

INFORMÁCIÓK ÉS GONDOLATOK

a banki problémák megoldásáért felelős szakértő számára

- Már több mint 10 ezer bank ment csődbe.
- A kormányzat a pénzügyi helyzet rendbehozatala érdekében bankzárlatot rendelt el – megakadályozva a még működő bankok csődjét. Csak azoknak a működését engedték újra megindítani, amelyek elég tőkeerősnek látszottak.

INFORMÁCIÓK ÉS GONDOLATOK

a mezőgazdasági túltermelési problémák megoldásáért felelős szakértő számára

- A gabona világpiaci ára 58%-kal esett.
- Kávéval fűtik a mozdonyokat.
- Azoknak a farmereknek adnak támogatást, akik vállalják a megművelt földterület csökkentését.
- A hús és élőállat világpiaci ára átlagosan a felére esett vissza.
- A tejet a csatornába vagy a tengerbe öntik.
- Kárpótlást kapnak azok a farmerek, akik tenyészállataikat levágják, és vállalják, hogy nem kezdenek újak hizlalásába.

3/10 POLITIKAI ÉRVEK

AZ ÁLLAMI BEAVATKOZÁS MELLETT ÉS ELLEN

Az állami beavatkozás szükségessége mellett

- A gazdasági rendszer egyik fő hibája, hogy nem tud mindenkinek munkát biztosítani. Az államnak be kell avatkoznia a folyamatokba, megrendeléseket kell adnia.
- Az állam eladósodása nem baj, ha ezáltal a gazdaság helyreáll. Ha van munka, nő a fizetőképes kereslet, ez piacot jelent, gyorsul a gazdaság helyreállítása.
- Az állami beavatkozással az esélyegyenlőség irányába lehet lépéseket tenni. Létrejöhet egy jóléti állam.
- Száz nap alatt rendkívül sok intézkedést lehet megtenni.
- A közmunkákra vagy segélyekre kiadott összegek nem csupán alamizsnát jelentenek, hanem növelik a fizetőképes keresletet, tehát a gazdaság egészének növekedését segítik.

Állami beavatkozás szükségessége ellen

- Fellendülés és válság szakaszai természetesen váltogatják egymást. Az államnak nem szabad beavatkoznia, hiszen hosszabb távon a gazdaság magától is egyensúlyba kerül. Ha beavatkozik, csak ront a helyzeten.
- Az államnak a józan ész alapuló takarékoságra van szüksége, költenie csak annyit szabad, amennyi a bevétele. Ha többet költ, elszabadul az infláció, és a gazdaság tartós hanyatlásba kerül.
- A Legfelsőbb Bíróság 1935-ben több állami intézkedést is alkotmányellenesnek minősített.
- Közmunkákkal nem lehet tartósan munkahelyeket teremteni. Magas maradt a munkanélküliségi ráta, tehát fölösleges a beavatkozás.

